

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. VII. Romana fabricæ de Iambolinis. De eadem materia nunciationis novi operis, & altius non tollendi, ac de facultate vicini superædificandi in muro communi alteri invito; Et quando attentatè ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

ROMANA

FABRICÆ DE IAMBOLINIS

PRO
CATHERINA JAMBOLINA
CVM
COLLEGIO ORPHANORUM.

Causa sopita per Concordiam.

De eadem materia nunciacionis novi operis, & altius non tollendi, ac de facultate vicini superædificandi in muro communi altero invito; Et quando attentatæ ædificatum demoliri debeat nec nē.

SUMMARIUM.

1. *Causa disputationis.*
2. *In Vrbe ex Constitutione Gregorii XIII. & statuto licitum est ædificare plusquam liceret de iure communi.*
3. *Perit in arte in his materiis est deferendum.*
4. *Datur distinctio, cum qua deciditur questio, an & quando in muro communi vel divisorio liceat ædificare.*
5. *Quando murus dicatur aptus ad ædificium.*
6. *An Constitutio Gregoriana & Statutum Vrbs procedant in muro merè divisorio, & non apto ad ædificium.*
7. *Ex iusta causa etiam in muris non aptis ædificari potest.*
8. *Attentatæ ædificatum & in spretum Inhibitionis est demolendum.*
9. *Fallit ex æquitate.*
10. *Quando ista æquitas admittenda sit.*
11. *In attentati dolosis, & continentibus spretum positivum inhibitionis non attenditur æquitas neque ratio scandalorum.*

DISC. VII.

I Ambolinæ altius suam domum sitam in via Curius tollere volenti, ut novum superius appartamentum aliasque mansiones & officinas pro commodiori habitatione construeret, se opposuit Collegium Orphanorum tanquam Dominus cuiusdam domus conductitæ adjacentis ratione præjudicii ex dicta ædificii elevatione præfata domui resultantis, undè obtenta à Camerario & Magistris viarum consueta inhibitione, cum qua novi operis nunciatio fieri dicitur, & quam cuiusque petenti concedendam esse advertitur in specie apud *Capyc. Latr. consult. 64, num. 1, & seqq.* ubi ad plura notabilia infert in hac materia; Introductaque proinde causa coram eodem Camerario, in ejus disputatione, quatuor murorum diversæ species constituebantur, super quibus erat ædificandum.

Prima erat muri lateralis altius elevandi supra tectum alterius domus ad effectum construendi *Cardin. de Luca de Servitutibus.*

novum appartamentum; Altera cuiusdam muri communis à parte interiori super quadam coquina, seu aliis ignobilibus officinis. Tertia propè utriusque domus scalas; Et quarta erat cuiusdam muri divisorii utriusque domus hortorum five arearum ad solam divisionem huc usque deferentis.

Qua distinctione constituta, pro Jambolina scribens dicebam quæstionem super murorum qualitate & communi intrare, quoties ageretur de huiusmodi causa terminanda cum sola dispositione & terminis juris communis, quibus attentis spectari solet, an muri communes & divisorii apti vel destinati sint nec nē ad altius ædificium, ad effectum dignoscendi cujus esse debeat melior conditio, an prohibentis, vel potius ædificare volentis, ut infra; Fem verò superfluum ac inanem esse in Urbe attento statuto 107 & clarius attentata *Constitutione 22, Gregorii XIII.* clarè disponente vicino licitum esse ex quocumque muro adjacenti utilitatem capere, illumque altius elevare, five sit communis, five non, cum Constitutio indefinite loquatur utendo verbo *quovis*, quod est universale omnia complectens *Barbof. 325. Seraph. dec. 1022, num. 1.* Atque ita usus, tam statutum quam dictam Constitutionem declaravit, ut justificabatur ex depositione peritorum, quibus in his materiis esse deferendum in his præcis terminis elevationis communis probat *Erastian. discept. 572, num. 48, cum seqq.* Atque ita indefinite firmatur in celebri voto *Matthæi Camera Clerici* registrato inter *decisiones Rotæ dec. 253, part. 7, recent.* cum quo passim in Curia proceditur; fatua enim aliàs fuisset tam dispositio statutaria quam Constitutio additivè seu ampliativè edita per *Gregorium XIII.* doctissimum juristam, nisi juris communis dispositioni aliquid adderet.

Hinc propterea cessare dicebam omnes quæstiones per DD. in terminis juris communis tractatas super elevatione muri communis vel divisorii, consistentes magis in facto quam in jure, super qualitate scilicet muri divisorii, an & quando sine aptitudine seu destinatione ad altius ædificium sit congruus vel incongruus, de quo plenè actum habetur in *Pisauræ muri discurs. præced.* five an & quando murus adjacens, seu divisorius dicatur communis, & de utriusque vicini dominio, vel solum sit unius, de quo pariter aliqua habentur in *dicta Pisauræ.* quia in Urbe etiam si murus esset unius tantum, adhuc vicino ædificare volenti negari non potest usus, soluto tamen appodio, in cujus solutione vel exemptione solum consistere videtur communionis affirmativæ vel negativæ effectus.

Verùm ubi etiam cum solis terminis juris communis procedendum esset, adhuc in prima, secunda, & tertia specie murorum, potiores erant partes ædificare volentis; In ea etenim quæstione, an in muro communi possit vicinus altero invito superædificare, illumque altius extollere? Distinctio communis est, per quam de plano conciliantur jura, qua videntur invicem pugnancia, quod aut murus est destinatus & aptus ad ædificium, & potior est conditio ædificare volentis *ad text. in l. cum duobus §. item mella ff. pro socio & l. si ades ff. communi dividun. cum concord.* Aut verò agitur de muro, qui nec destinatione, nec aptitudine sit ad ædificium congruus, quia simpliciter divisorius, & pro dividendis arcibus solum constructus, & tunc potior sit conditio prohibentis *ad textum in l. Sabinus ff. com-*

communi dividendo, & l. quidam hiberus in princip. ff. de servitut. urban. præd. cap. in re communi de regul. jur. in 6. ut bene distinguendo Thesaur. dec. 23, & 41. ac admittunt ceteri de materia tractantes, quamvis in alias inter se dissidentes, ut constat ex Iason. conf. 98, lib. 1, Vegg. conf. 53, Barsatt. conf. 57, Honded. conf. 80, lib. 1, Menoch. conf. 1237, ex num. 17, Surd. conf. 233, Rouit. decis. 30, Sperell. dec. 50, 54, & 56, Thomat. decis. 119, dicta dec. 253, part. 7, recent: cum aliis adductis in dicta Pfsauren. discurs. præced.

Ex quibus liquet majorem questionem ac discrepantiam versari in facto, circa qualitatem scilicet muri, an & quando dici valeat necne aptus & destinatus ad ædificium, vel potius ad solam divisionem; Ideoque in dictis tribus speciebus intrabat de plano prima pars distinctionis, quia ipse rei aspectus clare ostendebat, illos non esse muros simpliciter divisorios, sed destinatos & aptos ad ædificium; Tum quia in eis actu aderant mansiones & officinae; Tum etiam quia ex peritorum relationibus, atque ex ipsa inspectione constabat confectos esse de bona & solida materia in notabili grossitie & cum debita fundamentorum profunditate, quæ omnia ostendunt destinationem & aptitudinem ad ædificium, cum muri simpliciter divisorii fieri soleant subiles cum modico fundamento, & de levi materia, ut constat ex deductis per Gratian. discept. 572, numer. 47, cum seqq. Vegg. dict. conf. 53, numer. 32, cum seqq. Thesaur. dicta dec. 41, post numer. 24, Menoch. dict. conf. 1237, num. 27, & 28, Surd. dict. conf. 233, Rouit. dicta dec. 30, dec. 253, numer. 84, part. 8, recent: & ex aliis, de quibus supra.

Quare sola difficultas remanebat in quarta specie muri hortorum seu arcarum divisorii, quem ex inspectione & qualitate constabat ad solam divisionem aptum & destinatum fuisse, & circa quem juris communis dispositio sine dubio obstabat, solumque ex hac parte prætendebatur etiam in hac specie posse superædificari ex dicta Constitutione Gregorij XIII. generaliter & indefinitè de quocumque muro loquente, ita ex relationibus peritorum intellecta & practicata, ut supra deductum est.

Verùm ego adhuc dubitabam ex iis, quæ habentur in Romana elevationis muri pro Astio hoc eodem titulo discurs. seqq. ubi in proposito est videndum; Dicebam tamen in hac facti specie ob aliqualem muri bonitatem diversam ab illis, quæ ad usum cuiusdam sepis pro sola divisione fieri solent de luto seu levi materia, controversi posse applicationem facti circa aptitudinem & destinationem; Sive etiam quia ex pluribus causis, quæ ex hac parte deducebantur, ostendentibus per huiusmodi elevationem nihil vel parum præjudicari prædictæ conductiæ domui orphanorum, satis verò consili multis inconvenientibus ex dicta muri depreffione resultantibus, à dicta regula recedi deberet, quia iusta causa concurrente, etiam in muris simpliciter divisorii superædificari posse invito socio, ac juris regulam limitari bene probatur apud Veggium dict. conf. 53 & Rouit. dict. dec. 30, ubi testatur ita decisum.

Principaliter verò ex altera parte insistebatur super spretu inhibitionis, quodque propterea antequam de huiusmodi meritis ageretur, ante omnia demolendum sit quicquid non obstante nunciacione novi operis attentatè ædificatum fue-

rit ad textum in lib. 1. in princ. & toto tit. ff. quod vi aut clam; Dicebant enim scribentes in contrarium, quod examinandum non est an jure vel injuria factum sit, quia inhibitiō five injusta, five justa, est timenda, neque in partium arbitrio repositum esse debet assumere partes iudicis, atque sub prætextu præsentis injustitia Superiorum præcepta spernere, ut in his terminis Surd. conf. 154, numer. 1. Gaill. lib. 1. obser. 16. in princ. Capyc. Latr. consult. 64, numer. 4. cum seqq. & generaliter in terminis inhibitionis habeatur, dec. 76. 132. & 275. part. 11. rec. & passim.

Et quamvis ex hac parte pro huiusmodi objecto removendo replicaretur de æquitate, ac propter publicum ornatum & inanem circuitum locum non esse demolitioni, quoties incontinenti constat de bono jure ædificantis, cui facta demolitione licitum sit denuò ædificare ex deductis per Bald. conf. 245. numer. 1. & 2. lib. 2. Surd. conf. 154. num. 20. cum seqq. & 168. numer. penult. & fin. Gratian. discept. 84. numer. 36. cum seqq. Nihilominus dubitabam de subsistentia responsionis, quatenus ita generaliter & abstractè sumatur, eamque tunc, ad veritatem reflectendo, dicebam subsistentem, ubi spretus inhibitionis dici non posset dolosus, sed aliquo modo excusabilis, vel quia tractetur de sola inhibitione legis, cujus ignorantia allegari potest, vel aliqua accedat probabilis causa excusationis, quod scilicet probabiliter inspectis verbis inhibitionis credi potuerit casum non esse sub ea comprehensum, five quod inhibitus post inhibitionem, partis inhibentis consensum haberet, vel tacitum resultantem ex permissione ædificandi, five ex patientia disputandi super meritis non opponendo de ædificio, quod sciebat factum esse & fieri, ut in specie observat Bald. loco citat. five quia expressus adit consensus vel licentia, quamvis doctro stricto jure insufficientis, & invalida, quia nempe per ministros huiusmodi facultatem non habentes, seu per minorem sine solemnitatibus id agere non valentem cum similibus, quia hic actus de facto excusat à contumacia & dolo positivo, qui requiruntur ad effectum, ut non obstante bono jure vel scandalo ex demolitione resultante ad illam procedendum sit, ut bene in his terminis Castrens. conf. 412. numer. 2. vol. 1. Socus autem si nulla ex huiusmodi excusationibus accedente agatur de contraventione positiva inhibitionis, quia tunc neque ratio æquitatis, neque altera scandali vel similis attenditur, ut ita distinguendo habetur in allegatis decis. 76. & 132. part. 11. recent. sed concordia, non expectata decisione, omnes istas questiones terminavit, unde propterea non potuit desuper omninò maturum iudicium pro veritate efformari.

